№ 26 (6216)
ФЕВРАЛИИН 7
СРЕДА
1951 он.

...НЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Малай үбэлжэлгэдэ бүхы анхаралаа хандуулха

Үбэлэй ба хабарай һаранууд малай үбэлжэлгын эгээн харюусалгатай үе болоно. Энэ үедэ малажалтон ехэ анхарал хандуулагдаха ёһотой. Малай үбэлжэлгые муугаар эмхидхэхэ, энэ хэрэгтэ мүнөө һанаагаа амарангяар хандаха гээшэ колхозно ниитын малажалда тон хохидол ушаруулжа болохо юм.

Малай үбэлжэлгые жэлһээ жэлдэ шадамараар эмхидхэлгын эрхим жэшээ харуулдаг түрүү колхозууд манай республика дотор үсөөн бэшэ юм. Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые бүхы талаһаань бодомжотойгоор, һайнаар эмхидхээд, харуулгые болон эдеэлүүлгыень зүбөөр хангаад, дулаан байраар хангаад байгаа, ямаршье хүйтэн, шуурган малда аймшагтай бэшэ гэжэ түрүү колхозуудай дүй дүршэл харуулна. Колхозно баялиг болохо ниитын малые олошоруулхын ба бүрин бүтэн байлгахын түлөө тэмсэлдэ ниитэ колхознигуудай үүсхэл оролдолго хандуулжа, большевистскэ оролдолго гаргаһан газарта малай үбэлжэлгын үедэ ушарһан бүхы бэрхэшээлнүүд амжалтатайгаар дабагдаха байна гэжэ мүн колхозуудай дүй дүршэл һуралсана.

Гэбэшье, малай үбэлжэлгые зарим жэлдэ муугаар эмхидхэдэг, энэ шухала хэрэгтэ һанаа амараар хандадаг ябадал республикын зарим колхозуудта мүнөөшье үзэгдэнэ. Жэшээнь, Сэлэнгын, Зэдын ба бусад хэдэн аймагуудай зарим колхозууд ниитынгээ малда хүсэд хангалтагүй үбһэ тэжээл бэлэдхэһэн байна. Тиимэ тулада эндэхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд бэлэдхэгдэһэн тэжээлээ тон гамтайгаар гаргашалха ябадал хангаха ёһотой байна. Гэхэ зуура, бии байһан тэжээлээ гамгүйгөөр гаргашалһан, сэхэ үриһэн баримтанууд эдэ зарим колхозуудта олон үзэгдэнэ. Үбһэ тэжээлээ кормушка соо хэнгүй, харин малай хүл доронь хаяжа үгэхэдэ, тэрэнэй ехэ хубинь гэшхэгдэжэ, хог боложо ошодог гэжэ хэн мэдэхэгүй юм. Тэжээл элбэгтэйшье байгаа һаа, иигэжэ болохогүй бшуу. Үбһэ тэжээл малай хүл доро хаяжа үгэхэ гээшэ үнэтэ тэжээлые гамгүйгөөр үрэһэн харюусалгагүй гэмтэ ябадал болоно.

Үбһэ багаар хуряаһан колхоз нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэхын түлөө олон оролдолгоёо гаргаха зэргэтэй гээшэ. Гэбэшье, үбһөөр дутамал байһан тухайгаа углуу бүхэндэ хэлэдэг, тэрээнтэй хамта набшаһан, һолоомо, ожорһо мэтын нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэхэ ба тэжээлэй эдисэ болон калорийностиие дээшэлүүлхын тула һайнаар буйлуулха тушаа мэргэжэлтэдэй, мүн малажалай практигуудай заабари зүбшэлнүүдые хэрэгсээдэггүй байна юм.

Малай үбэлжэлгые зүбөөр эмхидхэхэ гээшэ түбхын түрүүндэ малые зүбөөр ба һайнаар харууһалга болоно. Энэ зорилгоор түрүү колхозууд хадаа малай үбэлжэлгын энэ хэрэгые һайтар мэдэхэ, туршалгатай хүдэлмэрилэгшэдые малажал дээрэ табидаг, малшадай хүсэд дүүрэнээр бүридхэгдэг. Иимэ хэмжээ-ябуулга тон шухала байна.

Тэрээнтэй хамта, зарим колхозууд, илангаяа Хэжэнгын аймагай зарим колхозууд малай үбэлжэлгын тон харюусалгатай үедэ малажалай точконуудые дүршэлтэй кадрнуудаар хангажа бүридүүлхын оронсоонь тэдэнэй тоо багатай, залуу хүдэлмэрилэгшэдтэ ниитынгээ малай хүсэд хэмжээ хубиие хүшхүрхэгүй олоор даалгаһан байна. Малай харууһалгые һайжаруулхын зорилгоор гүүртэнүүд жэжэдхэгдэхын орондо зарим газарта харин томодхогдоһон байха юм. Хүдэлмэриин иимэ дүршэл хадаа колхозно ниитын малажалда түбэг ушаруулхаһаа ондоо ямаршье туһа нэмэри үгэхэгүй байһаниинь хэндэшье мэдээжэ.

Малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхын түлөө тэмсэлые имагтал хүнүүд, малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй кадрнууд шиидхэхэ байна. Кадрнуудые зүбөөр шэлэн ололго, тэдэнэй дунда политическэ хүдэлмэри эмхидхэлгэ, тэдэнэй материально-ажаһуудалай ба культурна эрилтые хангалга хадаа колхозно ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй ба колхозуудай партийна организацинуудай шухалын шухала уялга болоно. Манай колхозуудта малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй кадрнуудые шадамараар шэлэн олоһон ба зүбөөр хүмүүжүүлһэн жэшээнүүд олон бии. Мүн зарим газарта малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда политическэ хүдэлмэриие, тэдэнэй культурно-ажабайдалай условиие һайжаруулха ябадал тоодоггүй байһаниие гэршэлһэн баримтанууд олоор үзэгдэдэг. Жэшээнь, Яруунын аймагай зарим колхозуудта малажалай точконууд тон холо байдаг. Тэндэ хүдэлмэрилдэг олон малшад хэдэн неделиин турша соо газетэнүүдые абадаггүй, радио шагнадаггүй байха юм. Агитаторнууд, пропагандистнууд, аймагай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд малажалай точконуудта, илангаяа холын гүүртэнүүдтэ тон үсөөн ябадаг байна.

Эдэ баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, зарим аймагуудта аймачна партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд малай үбэлжэлгын асуудалнуудта анхаралаа багаар хандуулна, малай үбэлжэлгые эмхидхэлгэдэхи ехэ дутагдалнууд усадхагданагүй гү, али малшадта эрилтэ багатайгаар хандаһан шалтагаанһаа тон удаанаар усадхагдана.

Иимэ байдал саашадаа яабашье тэсэшэгүй. Байгша 1951 он хадаа колхозно ба совхозно ниитын ашаг шэмэтэ малажал хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые дүүргэлгын шиидхэхы жэл ба энэ түсэбые бэелүүлхэ хэрэгтэ мүнөө ябажа байгаа малай үбэлжэлгын шиидхэхы тон шухала удхашанартай байһаниие ябашье мартажа болохогүй.

Тиимэһээ аймагуудай партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органууд, колхозуудай правленинүүд ба партийна организацинууд болбол малажалай асуудалнуудта, илангаяа малай үбэлжэлгые эмхидхэлгын асуудалнуудта анхаралаа саг үргэлжэ хандуулха, ниитын малай тоо толгойе олошоруулгада, бүрин бүтэнөөр харууһалгада бүхы арга хүсэеэ элсүүлхэ зорилготой. Малай үбэлжэлгые шадамараар эмхидхэлгын талаар түрүү колхозуудай болон малшадай дүй дүршэлнүүдые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ба пропагандировалха хэрэгтэй. Тэрээнтэй хамта эрилтээ дээшэлүүлхэ, дутуу дундануудаа усадхаха, һанаагаа амаранги байдалһаа эрид хахасаха тон шухала.

Малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэлгэ хадаа партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органуудай, колхозуудай правленинүүд ба партийна организацинуудай, бүхы малшадай урда байһан шухалын шухала зорилго болоно.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

СССР-эй Верховно Соведые зарлаха тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **тогтоохонь:**

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй хоёрдохи сессиие 1951 оной мартын 6-да Москва городто зарлаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ШВЕРНИК.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1951 оной февралиин 5.

Депутадуудта кандидадуудай һунгагшадтайгаа уулзалга

Баярай оршон байдалда...

Хэжэнгын аймцентрын социалистическэ культурын байшан соо хэдэн зуун һунгагшад февралиин 3-да сугларжа, РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудтайгаа уулзаба.

Хэжэнгын ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ С. Н. Шулунов тус суглаа хүтэлбэрилөө.

Этигэмжэтэ нюур—Хэжэнгын МТС-эй директор нүхэр Игнатьев һунгуулиин № 724 Забайкальска округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат нүхэр Шамановай биографитай һунгагшадые танилсуулаа. Мүн тэрэшэлэн этигэмжэтэ нюур нүхэр Гришкин үгэ хэлэжэ, БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Бумбэ Гомбоевич Гомбоевто голосуудаа үгэхыень һунгагшадые уряалһан байна.

— Хүндэтэ һунгагшад! Бидэнэр өөһэдынгөө найдамтай нүхэд Шамановые ба Гомбоевые Российска Федерациин ба Бурят-Монголой республикын дээдэ органуудай депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлээбди. Эдэнэрэй манай захяануудые ба найдабаринуудые эрхимээр дүүргэжэ шадаха байһанда батаар найданаб. Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадууд нүхэд Шамановай ба Гомбоевой түлөө өөһэдынгөө голосуудые үгэхэдөө, дэлхэй дээрэ эб найрамдалые улам бэхижүүлнэбди, Эхэ оронойнгоо хүгжэлтые улам түргэдхэхэбди, — гэжэ багшанарай коллективэй зүгһөө нүхэр Хадаханэ хэлээ.

Һүүлээрнь депутадуудта кандидадууд нүхэд Шаманов ба Гомбоев һунгагшадта үнэн зүрхэнэй баяр хүргэбэ.

Б. Шаралдаев.

Кандидадтаяа уулзаба

Һунгуулиин № 82 Турунтаевска округой һунгагшад аймагай культурын байшанда сугларжа, БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Константин Трофимович Барабановтай уулзаба.

Һунгагшадай суглаа ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Стрельников нээбэ.

Этигэмжэтэ нюур нүхэр Добрынин эгээн түрүүн үгэ абаад, иигэжэ хэлэбэ:

—Хэды хоноод союзна ба автономно республиканудай Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай үдэр болохонь гээшэ. Советскэ арадай эрхим хүбүүд ба басагад депутадта кандидадуудаар дэбжүүлэгдээ. Тэдэнэй дунда манай һунгуулиин округһоо БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн Константин Трофимович Барабановай нэрэ бии. Тэрэ хадаа поварһоо эхилээд, гүрэнэй ажал-ябуулагша —БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо хүрэтэрөө ургаһан байна. Нүхэр Барабанов даалһан хэрэгтээ үнэн сэхээр хандадаг, арад зондоо анхаралтай, табиһан зорилгоёо заатагүй дүүргэдэг заншалтай хүтэлбэрилэгшэ юм.

Нүхэр Барабанов арадай этигэл найдабариие нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ шадаха байна. Тиимэһээ Константин Трофимович Барабановай түлөө һунгалтын үдэр бултадаа нэгэн хүн шэнгеэр голосуудаа үгэхыетнай уряалнаб.

Һүүлээрнь үгэ хэлэһэн нүхэр Седунов ба бусад нүхэр Добрынинай уряалые дэмжэжэ, бүгэдэарадай һайндэр — февралиин 18-да сталинска блогой кандидат Константин Трофимович Барабановта голосуудаа үгэхыень һунгагшадые уряалба.

Удаань депутадта кандидат нүхэр Барабанов харюугай үгэ хэлэхэ зуураа иигэжэ хэлэбэ:

—Манай гүрэн хадаа большевистскэ партиин хүтэлбэри доро толотомо амжалтануудые туйлаа. Энээн соо бидэнэрэй, эндэ суглараашадай, ажалай оруулалта бии. Тиин бидэнэрэй туйлаһан амжалта манай толгой эрьюулхэ ёһогүй. Шэнэ амжалтануудые туйлахын түлөө үшөө һайнаар хүдэлмэрилхэ ёһотойбди... Таанарай этигэл найдабариие практическа хүдэлмэри дээрээ харюулхаб.

Е. Викторова.

Һунгуулиин № 16 участогай агитпунктда

Улан-Удэ городой ГЭС-эй клубтахи һунгуулиин № 16 участогай агитпункт гоё һайханаар шэмэгдэнхэй. Эндэ февралиин 1-дэ һунгуулиин № 6 Лазовско округой һунгагшад тон олоороо суглараад байба.

Тэндэ сугларагшад һунгуулиин Улан-Удын № 722 округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта, мүн һунгуулиин № 6 Лазовско округһоо БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат нүхэр Доржи Цыремпилович Цыремпилонтой уулзахаяа ерэһэндээ тон баяртайнууд. Суглаанай нээгдэһэнэй һүүлдэ, үни удаан альгаташалганууд доро хүндэлэлэй президиумдэ ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүд нүхэр И. В. Сталин түрүүтэйгээр һунгагдаа.

—Союзна ба автономно республиканудай Верховно Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудаар өөһэдынгөө эрхим хүбүүд ба басагадые манай республикын ажалшад дэбжүүлээд байна. Доржи Цыремпилович Цыремпилон БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшээр хүдэлмэрилжэ байха зуураа, республикынгаа ажахые ба культурые хүгжөөхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа гаргана. Большевистскэ партиин үнэн сэхэ хүбүүн нүхэр Цыремпилоной һунгагшадайнгаа этигэл найдабариие нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байһаниинь лабтай. Бүгэдэарадай һайндэр—һунгалтануудай үдэр нүхэр Цыремпилондо барандаа голосуудаа үгэхыетнай хүндэтэ һунгагшад таниие уряалнаб,—гэжэ этигэмжэтэ нюур Кузнецов хэлэбэ.

Удаань, үгэ абаһан һунгагша нүхэр Михайлов нүхэр Цыремпилониие 1929 онһоо хойшо мэдэхэб, тэрэ ажалшадай эрилтэдэ анхаралтайгаар хандадаг. Бидэнэр коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидат нүхэр Цыремпилондо голосоо үгэхэдөө республикынгаа үшөө ехээр һалбаран хүгжэхын түлөө голособалха байнабди гэжэ хэлэбэ.

РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдэй депутадуудта кандидат Д. Ц. Цыремпилон һунгагшадта халуун баярые хүргэбэ.

И. Елшин.

УЛААН ТУГТА ХҮРТЭБЭ

Политико-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай профсоюзай обкомой президиум арад зониие киногоор эрхим һайнаар хангалгын тула дэлгэрүүлэгдэһэн кинофикациин аймагуудай таһагууд хоорондын социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзөө.

1950 оной IV квартал соо Кабанскын аймагай кинофикациин таһаг (даагшань нүхэр Н. Рыжков) эрхим показательнуудые туйлаһан байна.

Социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдээр Кабанскын аймагай кинофикациин таһаг профсоюзай обкомой ба БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи кинофикациин Управлениин дамжуулалгын Улаан тугта хүртэһэн байна. Энэ таһагай киномеханигууд нүхэд Пожарский, Шешурихин, Голиков гэгшэд «Киносетиин отличник» гэһэн нэрэзэргэдэ хүртөө.

С. Петров.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮН

Финансово-банковска хүдэлмэрилэгшэдэй союзай областной комитет ба БМАССР-эй нөөсэлгын кассануудай болон гүрэнэй кредидэй Управлени 1950 оной 4-дэхи кварталай социалистическэ мүрысөөнэй дүн гаргаба. Тус мүрысөөндэ илагшадта «Нөөсэлгын эрхим касса» гэжэ нэрэзэргэ олгогдожо, мүнгэн шангууд үгтөө.

«Нөөсэлгын эрхим центральна касса» гэжэ нэрэзэргэдэ Зэдын нөөсэлгын касса (даагшань нүхэр Д. Чимытов) хүртөө. Тус касса хадаа түсэбөө нөөсэлгөөр 250 процент, гүрэнэй 3 процентнэ дотоодын шүүбэритэ урьһаламжаар — 100,05 процент, хүдэлмэришэд ба албахаагшадта урьһаламжа захюулгаар — 102,3 процент, түсэбөө бүхыдэнь 112,9 процент дүүргэһэн байна.

«1-дэхи разрядай нөөсэлгын эрхим касса» гэһэн нэрэзэргэдэ Наушкын нөөсэлгын касса (даагшань нүхэр А. Климова) хүртөө. «2-дохи разрядай нөөсэлгын эрхим касса» гэһэн нэрэзэргэ Заудинска нөөсэлгын № 301/41 кассада олгогдоо.

Мүн «нөөсэлгын кассын эрхим агентство» гэһэн нэрэзэргэнүүд аймагуудай нөөсэлгын кассануудай олон агентствонуудта олгогдоһон байна.

Н. Сидорычева.

Советскэ Союз дотор

МАГНИТОГОРСКО КОМБИНАТ—ОРОНОЙ ЭРХИМ МЕТАЛЛУРГИЧЕСКА ПРЕДПРИЯТИ

ВЦСПС ба СССР-эй хара металлургиин Министерство Магнитогорско металлургическа комбинадые 1950 оной дүрбэдэхи кварталай мүрысөөндэ илаа гэжэ тоолобо.

Энэ предприятида ороной эрхим заводой нэрэзэргэ олгогдон, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг үгтөө.

Магнитогорскынхид дүрбэдэхи кварталайнгаа түсэбые металлургическа бүхы циклээрнь нилээд үлүүлэн дүүргэһэн байха юм. Комбинадай коллектив ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа, продукциин өөрын үные түсэбһөө гадуур 9 миллион үлүүтэй түхэригөөр химдаруулаа.

Тэрэшэлэн «Серп и Молот» гэжэ московско заводой 1-хи мартеновскэ цех, Сталинай нэрэмжэтэ Кузнецкэ комбинадай, Чусовско, Петровско-Забайкальска, Синарска, Либкнехтын нэрэмжэтэ, Куйбышевай нэрэмжэтэ, Дээдэ-Исетскэ гэхэ мэтэ металлургическа заводуудай, Коминтернын нэрэмжэтэ рудоуправлениин хэдэ хэдэн цехүүд мүрысөөндэ илагшад гэжэ тоологдобо.

Колхозно шэнэ центрнүүд

ХАРЬКОВ, январиин 30. (ТАСС). Харьковска областьдо хүдөө ажахын жэжэ 1555 артельнүүд ниилэжэ, 580 томо колхозууд болгогдоо. Энээнтэй дашарамдуулан болбосон түхэлтэй ажахын ба культурна колхозно центрнүүдэй барилга районуудта үргэнөөр дэлгэрбэ.

Купянска районой Мартын 8-най нэрэмжэтэ колхоздо табан тосхоной ба гурбан хуторай орондо нэгэ һуурин газар байгуулагдажа байна. Колхозой правлени барилгада миллион гаран түхэриг һомолоо. Эндэ 600 хүнэй һууха һууритай колхозно шэнэ клуб баригдажа эхилээ, таряа хадагалха газар, тахайн, шубуунай байранууд, ажахын олон бусад байранууд хирпиисээр баригдаа.

Волчанска районой Хрущевой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын томодхогдоһон артелиин шэнэ центр ургана. Колхозой байрань табан мянган гектар газар эзэлнэ. Колхозой томодхогдоһоной һүүлээр, Волчья голой гоё һайхан эрье дээрэ хирпиисээр байшангууд баригдажа байна.

Областиин Краснодарска, Волковско, Зачепиловска ба бусад районуудай томодхогдоһон хүдөө ажахын артельнүүдэй колхозно центрнүүдэй барилга эхилээ.

Колхозно кишлагуудай барилгада 700 миллион түхэриг үгтэбэ

ТАШКЕНТ, январиин 27. (ТАСС). Эндэ хүдөөгэй колхозно барилгын хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөн болоо.

Үнгэрһэн жэлдэ Узбекистанай колхозууд капитальна барилгада 1949 онойхиһоо хоёр дахин ехэ мүнгэ—330 миллион түхэриг гаргашалаа. Үнгэрһэн хоёр жэлдэ гэр байрын 31 мянган гэр, 158 һургуули, үхибүүдэй 400 садууд ба яслинууд, 63 больница, ажахын 7 мянга гаран байранууд баригдаа. Мүнөө томодхогдоһон 150 колхозууд республикын архитекторнүүдэй зохёоһон проектнүүдэй ёһоор шэнэ поселогуудые барижа байна.

Тусхай курсада һуража, 3300 колхознигууд бригадирнууд-барилгашадай мэргэжэл оложо абаа.

Узбекистанай хүдөө ажахын артельнүүд колхозно барилгада энэ жэлдэ 700 гаран миллион түхэриг һомолбо. Барилгын материалнуудые бэлэдхэхэ туһалбариин предприятинууд олохон колхозуудта байгуулагдажа байна.

НЮТАГ БҮРИИН ҺОНИНУУД

◆ Ждановай нэрэмжэтэ металлическа завод һунгалтын урда тээхи вахтын үдэрнүүдтэ совхозуудта ба колхозуудта зорюулан зэр зэмсэгүүдые үйлэдбэрилгэеэ нилээд ехэ болгобо. Энэ заводто борной дархалха түргэн конвейер бии болгогдоо. Тэрэнэй түрүүшын мянганиинь Украинын хүдөө ажахын артельнүүдтэ эльгээгдэбэ.

◆ Хүдэлмэришэнэй Туме гэжэ тосхондо (Рязанска область) картинануудай галерей байгуулагдаһаар арбан жэлэйнь ой гүйсэбэ. Арбан жэл соо энэ галерэйе дала мянга шахуу хүн хараа.

◆ Москвадахи Соколина хадада байрын олон дабхар гэр баригдажа эхилэнхэй. Тэндэ хоёр-дүрбэн комнатотай таби шахуу һайн квартиранууд түхеэрэгдэхэ юм. Эдэнь багшанарта ба врачуудта зорюулагдана. Мүн тиимэл 15 мянга үлүүтэй квадратна метр байрые столицын багшанар ба врачууд абаха байна.

◆ «Южкареллес» трестын Пяжиевосельгскэ леспромхозой дэргэдэ лектори хүдэлмэрилжэ эхилээ. Тэндэхи модошод неделидээ 3 дахин политическэ, научна ба техническэ темэнүүдээр элидхэлнүүд ба лекцинүүдые соносоно.

КОММУНИСТНУУД БА ПАРТИЙНАБЭШЭ ХҮНҮҮДЭЙ СТАЛИНСКА БЛОГОЙ КАНДИДАДУУД

* * *

Гүрэнэй ажал-ябуулагша

Цыремпилон Доржи Цыремпилович — бурят-монгол арадай үнэн хүбүүн мүн. Доржи Цыремпилович үргэн ехэ замаар ябажа ерээ. 1908 ондо—столыпинска хара реакциин хатуу шэрүүн жэлнүүдэй эхеэр, Иволгын аймагай Гильбира гэжэ тосхоной малша бурядай бүлэ соо түрэһэн юм. Бишыхан Доржиин миил хоёр һаратай байхадань айлда үгэбэ. Үргэһэн эсэгэ эхэ хоёрынь нарай нялха хүбүүгээ үдэр һүнигүй үлгыдэжэ, «ардагые унаха, арьяатанние дараха хүбүүн болоорой» гэлдэн, «борьбо дээрээ бодохыень» хүлеэн хүлеэн һуудаг һэн гэхэ. Хүбүүнэйнгээ арба гартайхан болоод байхада үргэһэн эхэнь наһа баража, гүлмэрхэн Доржидо нилээдгүй хүндэ байдал тохёолдоһон юм.

Үри шэрын түлөө уйтахан модон гэрээ үгэжэрхёод, эсэгэ хүбүүн хоёр хүлһэнэй ажал хэжэ, хоолойгоо тэжээхэ баатай болобо. Тэндэхи баяшуулай үхэр малнуудай хойноһоо багахан аад, нара һалхин хоёрто хара хүрин шарайтай болошоһон нэгэ хүбүүн ябадаг һэн гэхэ. Энэ хадаа Доржи хүбүүн мал адуулжа ябаһан байгаа...

Советскэ засагай, большевистскэ партиин бүгэдые илагша политикын ашаар үгытэй малшадай байдал үндэһөөрөө хубилжа, гэрэлтэ һайхан саг ерэбэ. Доржи хүбүүн 7 жэлэй һургуули дүүргэбэ, комсомолдо оробо. Тиигээд олониитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр оролсожо, хүдэлмэрилбэ.

1928 ондо Доржи Цыремпилович 20 наһатай болобо. Ленинскэ комсомол тэрэние Дээдэ-Удын (Улан-Удын) багшанарай техникумдэ эльгээбэ. 1931 ондо техникумээ амжалтатайгаар дүүргээд, Алайрай аймагай арадай гэгээрэлэй таһагые даагша болобо.

Түрэл арадайнгаа культурна хэмжээе дээшэлүүлхын хойноһоо, ажалшадай хүүгэдые эрдэмдэ һургахын түлөө советскэ багша Доржи Цыремпилович эршэмтэйгээр оролдожо, арадай дунда алдартай, хүндэтэй болоһон юм.

Удаа тээнь нүхэр Цыремпилон Улаан Армиин зэргэдэ сэрэгэй алба хэжэ политическэ тон ехэ хүмүүжэл, дайшалхы хатуужал абаа һэн. «Парти хаана эльгээнэб, тэндэнь үнэн сэхээр хүдэлмэрилжэ, бүхы хүсэеэ үгэхэб» гэжэ Ленин—Сталинай агуу ехэ партиин гэшүүн, советскэ ороной халуун патриот Доржи Цыремпилович бододог ба хэлэдэгшье байгаа. Армиһаа табигдамсаараа, 1935 ондо нүхэр Цыремпилон Сэлэнгын аймагай газетын редактораар томилогдоод, большевистскэ партиин сэсэмэргэн политикые ажалшадта гүнзэгытөөр ойлгуулжа, тэдэнние шэнэ шэнэ амжалтануудта зорюулаа бэлэй.

Партиин, арадай үнэн хүбүүн Доржи Цыремпилович бүри харюусалгатай хүдэлмэринүүдтэ дэбжүүлэгдэбэ. 1937 оной октябрьда ВКП(б)-гэй Сэлэнгын айкомой нэгэдэхи секретаряар һунгагдаба. 1938 ондо Доржи Цыремпилович Цыремпилон ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой гурбадахи секретариин тушаалда дэбжүүлэгдэбэ. Тиимэшье үни болонгүй мүн Обкомой хоёрдохи секретаряар һунгагдаа һэн.

Иимэ ехэ ба харюусалгатай партийна хүдэлмэридэ ажаллахадаа, нүхэр Цыремпилон Ленин — Сталинай партиин гайхамшагта политикые зүбөөр бэелүүлжэ, үргэн ниитэ ажалшадтай хододоо нигта холбоотой байдаг һэн. Партида, арадта эсэргүү хара хэрэгүүдые үйлэдһэн дайсадуудта, буржуазно-националистическэ хоротондо эрид шанга сохилто хэжэ, манай партиин, гүрэнэй, арадай интересые большевистскээр хамгаалһан юм.

Шэнэ юумые мэдэрэн хүдэлмэрилхэ, политическэ эрдэмээ дээшэлүүлхэ гээшэ партиин, гүрэнэй ажал-ябуулагшын шухалын шухала зорилго мүн. Энэниие нүхэр Цыремпилон бодотоор бэелүүлдэг. Доржи Цыремпилович 1940 ондо ВКП(б)-гэй ЦК-тэй дэргэдэхи партийна эмхидхэлшэдэй дээдэ һургуулида һурахаар ошобо. Энэ һургуулиие болзорһоонь урид һайнаар дүүргээ һэн.

Тиигээд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай фронтдо сэхэ эльгээгдэбэ. Дайнай эхилхэтэй сасуу Доржи Цыремпилович дайлалдажа байгаа Улаан Армиин зэргэдэ жагсаа һэн. Дивизиин политотделэй начальнигаар, корпусой политотделэй начальнигай орлогшоор хүдэлмэрилбэ. Дайнай халуун дүлэн соогуур ябажа, харюусалгатай политическэ хүдэлмэри сэрэгшүүдэй ба командирнуудай дунда эсэшэ сусашагүйгөөр ябуулдаг байгаа.

Доржи Цыремпилович дайнай бүхы жэлнүүд соо армейскэ политическэ хүдэлмэрилэгшын тугые дээрэ үргэжэ ябаа. Баруун тээ дайнай дүүрэхэтэй хамта, зүүн тээ ошожо, японско империалистнуудта эсэргүү дайнда хабаадаба. Нүхэр Цыремпилон дайнай хэдэн олон харюусалгатай фронтнууд дээрэ ябажа гараа. Кавказые хамгаалалсаа. Дайсанай тылдэ орожо, тусхай даабари эрэлхэгээр дүүргээ һэн. Днепр шадар, тэрэниие гаталхын түлөө ябуулагдаһан хатуу шэрүүн тулалдаанууд соо тэрэ үргэлжэ ябалсаһан юм. Дайсанай Корсунь-Шевченковско группировкые усадхалгада хабаадалсаа. Нүхэр Цыремпилоной дайшалхы замынь Дон, Украина, Молдави, Румыни. Венгри, Чехословаки, Урда Маньчжури соогуур гараа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай илалта түгэлдэрөөр дүүрэһэнэй һүүлээр, 1946 ондо Доржи Цыремпилович өөрынгөө түрэл республикада бусажа ерээ. Тиигээд ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой секретаряар һунгагдажа, партийна хүдэлмэри һайнаар ябуулан, тэрэнэй идейно-политическэ хэмжээе үргэбэ. 1947 оной март һараһаа хойшо нүхэр Цыремпилон БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшээр хүдэлмэрилжэ, гүрэн түрын тон харюусалгатай албые дүүргэнэ.

1938 ондо Доржи Цыремпилович РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадаар ба РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшоор һунгагдаа һэн. Мүн 1947 ондо нүхэр Цыремпилон эдэ хүндэтэ уялгануудтаа дахин һунгагдаһан юм.

Депутат — арадтаа алба хэгшэ гэдэгые Доржи Цыремпилович хододоо һанажа, үргэн һунгагшадтаяа нигта холбоотой байдаг. Нүхэр Цыремпилондо һунгагшад хододоо ерэжэ, багашье, ехэшье асуудалнуудые табижа, зохистой зүб тайлбари, заабари, туһаламжа абадаг байха юм.

Нүхэр Цыремпилон ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой ба тэрэнэй бюрогой гэшүүн юм.

Бурят-монгол арадай үнэн хүбүүн, гүрэнэй ажал-ябуулагша Доржи Цыремпилович парти ба арадай зүгһөө тэрээндэ найдагдаһан, этигэл найдабарние нэрэтэй түрэтэйгөөр харюулна. Агууехэ Эхэ орондоо алба хэхэ хэрэгтэ нүхэр Цыремпилон бүхы хүсэ шадал ба эрдэм шадабаряа дүүрэнээр зорюулна.

Немецкэ фашизмда ба японско империализмда эсэргүү ябуулагдаһан, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай фронтнууд дээрэ дайшалхы шэн габьяа харуулһанай түлөө Доржи Цыремпилович Улаан тугай, «Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай» нэгэдэхи зэргын, Улаан одоной орденуудаар ба «Кавказые хамгаалһанай түлөө», «Будапештые абаһанай түлөө», «Прагые сүлөөлһэнэй түлөө», «Германиие илаһанай түлөө», «Япониие илаһанай түлөө» медальнуудаар шагнагдаа һэн.

Республикынгаа экономика ба культурые хүгжөөхын түлөө габьяата ажал хэһэнэй түлөө нүхэр Цыремпилон 1940 ондо Ажалай Улаан тугай орденоор, 1948 ондо Ленинэй орденоор шагнагдаһан байна.

Арадай үнэн хүбүүн, гүрэнэй эдэбхитэй ажал-ябуулагша, советскэ ороной халуун патриот, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Доржи Цыремпилович Цыремпилондо голосуудаа нэгэ хүн шэнгеэр үгэе.

Ц. Дамдинжапов.

Ургажа ябаһан хүдэлмэрилэгшэ

Лыгдэн Цыренович Цыренов 1911 ондо Мухаршэбэрэй аймагай Усть-Брянь гэжэ улустахи үгытэй таряашанай бүлэдэ түрөө һэн.

Лыгдэн Цыренович 1930 ондо Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн болоһон байгаа. Тэрэ хадаа 1932 ондо трактористнуудай курса дүүргээд, долоон жэлэй турша соо трактористаар, тракторна бригадын бригадираар хүдэлмэрилһэн байха юм. Тэрэнэй бригада хододоо түрүүшүүлэй зэргэдэ ябадаг байгаа. Нүхэр Цыренов амжалтатай хүдэлмэриингөө түлөө хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкын «Ехэ алтан медаляар» шагнагдаһан байна.

Нүхэр Цыренов 1939 ондо МТС-эй механигуудай курсада Челябинска город эльгээгдээ һэн. Курсануудые амжалтатайгаар дүүргэһэнэй һүүлдэ Суулгын МТС-эй, удаань «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденто Хонхолойн МТС-эй машинно-тракторна мастерскойе даагшаар дэбжүүлэгдэһэн байха юм.

Үйлэдбэриин шадамар эмхидхэгшэ байһан тулада нүхэр Цыренов 1943 ондо Хонхолойн МТС-эй ахалагша механигаар дэбжүүлэгдэһэн, 1949 оной турша соо МТС-эй директорэй уялгые дүүргэһэн байна.

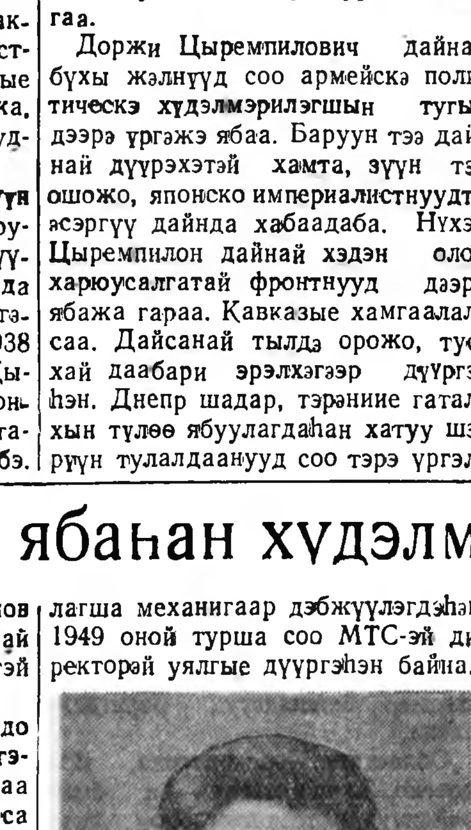

Хүдөө ажахыда үнэн шударгуугаар ажаллаһанай түлөө, үндэр ургасын түлөө тэмсэлдэ амжалтануудые туйлаһанай түлөө нүхэр Цыренов «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор, «1941 — 1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ хэһэн шэн габьяата ажалай түлөө» медаляар, БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй гурбан грамотаар шагнагданхай.

Мүнөө нүхэр Цыренов Москвада, Тимирязевай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын Академиин дэргэдэ МТС-эй директорнүүдэй нэгэ жэлэй курсада һуража байна.

Хонхолойн МТС-эй хүдэлмэришэд ба албахаагшад, Мухаршэбэрэй аймагай Никольско сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд, «Эрдэм» совхозой хүдэлмэришэд ба албахаагшад нүхэр Лыгдэн Цыренович Цыреновые Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар һунгуулиин № 78 Хонхолойско округһоо нэгэн һаналаар дэбжүүлээ.

Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидат Лыгдэн Цыренович Цыреновтэ голосуудаа үгэе!

* * *

Ленин—Сталинай партиин үнэн хүбүүн

Николай Михайлович Рогов 1913 ондо Горьковско областиин Сергачска районой Сосновка тосхондо дунда шадалтай таряашанай бүлэдэ түрэһэн юм. Тэрэ хадаа педагогическа институт ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй дэргэдэхи партийна Дээдэ һургуули дүүргэжэ дээдэ эрдэмтэй болоһон, 1940 ондо ВКП(б)-гэй гэшүүн болоһон байха юм.

Нүхэр Рогов 1933 онһоо таряашан залуушуулай һургуулиие даагшаар ба түүхын багшаар хүдэлмэрилөө, 1934 ондо таряашан залуушуулай һургуулиин шэнэдхэн байгуулагдахада, долоонжэлэй һургуулиин директор ба түүхын багша болоһон байна. 1939 ондо нүхэр Рогов Горьковско областиин Сергачска районой арадай гэгээрэлэй таһагые даагшын тушаалда дэбжүүлэгдэһэн байгаа. РайОНО-е даагша байхадаа ажалшадай депутадуудай Сергачска районно Соведэй депутадаар һунгагдаһан байха юм.

1941 ондо, дайнай боложо байхада, хамгаалалгын рубеж түхеэрэлгэдэ колоннын комиссараар хүдэлмэрилөө.

1942 оной июньдэ ВКП(б)-гэй ЦК-гэй шиидхэбэреэр нүхэр Рогов ВКП(б)-гэй ЦК-гэй дэргэдэхи партийна Дээдэ һургуулиин һурагшаар баталагдаһан байна. Һуража байха үедөө тэрэ хадаа шадабаритай ба идеологическа хатуужалтай һурагша байһанаа харуулаа. Партийна дээдэ һургуулиие дүүргээд, 1944 онһоо 1949 он хүрэтэр нүхэр Рогов ВКП(б)-гэй ЦК-гэй аппаратта—ВКП(б)-гэй ЦК-гэй пропаганда ба агитациин Управлениин инструкторай, кадрнуудай Управлениин таһагай инструкторай, партийна. профсоюзна ба комсомольско организацинуудай таһагай инструкторай тушаалда хүдэлмэрилөө.

1949 оной октябрьда нүхэр Рогов ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой секретаряар һунгагдаһан ба мүнөө энэ тушаалдаа хүдэлмэрилжэ байна. Областной XVI партийна конференци дээрэ нүхэр Рогов ВКП(б)-гэй Обкомой гэшүүн[...] жо һунгагдаа һэн.

Нютагай Соведүүдтэ 1950 декабриин 17-до һунгаһан һ[...] тануудаар нүхэр Рогов ажал[...] депутадуудай Улан-Удын [...] ской Соведэй депутадаар [...] һаналаар һунгагдаһан байха[...]

1945 ондо нүхэр Рогов «[...] 1945 онуудта Эсэгэ ороноо[...] гаалгын Агууехэ дайнай жэл[...] тэ хэһэн шэн габьяата а[...] түлөө» медаляар шагнагд[...] Хожомынь «Москвагай 800 [...] дурасхаалда» гэһэн медаляар[...] нагдаһан байна.

Хүдэлмэридөө принципи[...] эрилтэтэй ба анхаралтай ба[...] раа нүхэр Рогов областной п[...] на организацида ба респу[...] ажалшадта хүндэтэй, найд[...] тай болонхой.

Улан-Удын спиртын заводо[...] дэлмэришэд, албахаагшад б[...] женерно-техническэ хүдэлмэ[...] шэд, Иволгын аймагай Буд[...] Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз[...] колхознигууд һунгалтануудай[...] тээхи суглаанууд дээрээ нүх[...] колай Михайлович Роговые [...] Монголой АССР-эй Верхов[...] ведэй депутадта кандидадаар[...] гуулиин № 63 Саянтын ок[...] дэбжүүлһэн байна.

Коммунистнууд ба парти[...] шэ хүнүүдэй сталинска [...] кандидат Николай Михайлови[...] говто голосуудаа үгэе!

Эхэ ороной патриот

Врач Валентин Николаевич Ильков 45 наһатай, тэрэнэйнгээ 25 үлүүтэй жэлыень социалистическэ Бурят-Монголой ажалшадай элүүрые хамгаалха хэрэгтэ зорюулаа. Тэрэниие хаанашье: Хэжэнгэ фельдшерээр, Тарбагатай больницые даагшаар, республиканска больницада главна врачаар, госпиталиин начальнигаар, фельдшерскэ-акушерскэ һургуулиин директорээршье эльгээхэдэнь, өөрынгөө бүхы эрдэм мэргэжэлые, олон удаан жэлдэ хүдэлмэрилһэн дүй дүршэлөө арадай элүүрые һайжаруулха хэрэгтэ зорюулдаг байна. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хүндөөр шархатаһан хэдэн олон сэрэгшэд врач Ильковой анхарал оролдолгын ашаар дайнай хойто тээхи сталинска табанжэлые дүүргэгшэдэй зэргэдэ орохо аргатай болоһон байха юм. Тэрэ хадаа өөрынгөө аргалжа эдэгээһэн хүнүүдһээ баяр баясхалан хүргэһэн бэшэгүүдые абажа байдаг.

Ажалшад нүхэр Ильковы[...] ехээр хүндэлдэг дээрэһээ тэр[...] өөрынгөө республикын дээд[...] до хоёр дахин һунгаһан ба[...] БМАССР-эй Верховно Сове[...] путадта кандидадаар һунг[...] № 4 Свердловско округһоо [...] һаналаар дэбжүүлһэн байна[...]

Энэ хадаа нүхэр Ильковой[...] таа үнэн сэхээр алба хэг[...] һыень гэршэлнэ. Арад зон [...] Валентин Николаевич Иль[...] БМАССР-эй Верховно Сове[...] путадта кандидадаар дэбж[...] байхадаа, советскэ ажа[...] элүүрые хамгаалха ба Лен[...] Сталинай агууехэ хэрэгтэ үн[...] медицинскэ хүдэлмэрилэг[...] шэнэ кадрнуудые хүмүүжүү[...] рэгтэ тэрэнэй бүри ехэ орол[...] тойгоор орохо байһандань н[...]

Данри Хилту[...]

Инженер басаган

Елена Басанова Иркутска областиин, Алайрай аймагай Ныгда тосхоной эхин һургуулиие 1936 ондо дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Черемхово городой дунда һургуулида ороо һэн.

Һургуулияа дүүргэхэдэнь математикын багша Серафима Дмитриевна иигэжэ хэлэһэн юм:

— Ши заатагүй университедтэ оро, математикада һайн хадаа инженер болохо байхаш.

1942 он. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай хүшэр хундэ жэл.

Ленинградска горно институт Черемхово городто эвакуировалагдаһан байгаа. Дунда һургуули һаяхан дүүргэһэн басаган тэрэ институдай металлургическа факультедтэ оробо.

Институдта һуража байхадаа Елена Басанова бэлигтэй һүбэлгэн байһанаа илангаяа элеэр харуулба.

1944 ондо тэрэ институт Ленинградтаа бусаба. Дайнай хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ һуралсалаа үргэлжэлүүлхэ аргатай байһандаа урмашан, Елена Басанова эрхим һайнаар һуралсажа, Эхэ оронойнгоо урдахи арюун уялгые нэрэтэй түрэтэйгөөр харюулха гэжэ оролдобо.

— 1947 оной декабриин 31-дэ институт дүүргэжэ, инженер-металлург гэһэн нэрэзэргын диплом абаһан үдэрөө наһан соогоо мартахагүйб, — гэжэ нүхэр Басанова хөөрэнэ. — Үгытэй бурядай басаган аад, техническэ дээдэ һургуули дүүргэжэ, инженер болоһондоо советскэ правительствода, большевистскэ партида, агууехэ Сталинда баяр хүргэнэб.

1947 ондо дээдэ һуралсалай Министерствоһээ томилолго абахаяа ошоод байхадаа:

— Мичии түрэл Улан-Удэдэ паровозо-бүтээлгын ехэ завод бии юм. Намайе тэрэ заводто эльгээгыт, — гэжэ нүхэр Басанова гуйһан байгаа.

Елена Петровна Басановагай гуйлта һайшаагдажа, тэрэ хадаа Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой зэд хайлуулгын цехтэ инженер-технологоор эльгээгдээ һэн.

Елена Петровна цехээ түрүү зэргэдэ гаргахын түлөө ехэхэн творческо үүсхэлтэйгээр ажа[...] эхилһэн юм.

Инженер Басановагай [...] лээр котельнэ болон центр[...] шудхалаа амжалтатайгаар [...] нэ. Урдань гараар хэгдэдэг [...] 31 зүйлэй детальнууд 1950 [...] котельнэ бүтээлгэдэ оруулаг[...] байна.

— Урдань нэгэ хүдэлмэри[...] час соо 8 деталь хэдэг байга[...] котельнэ үйлэдбэридэ оро[...] хойшо 12 деталь бүтээдэг бо[...] гэжэ цехын начальник нүхэр [...] ров хөөрэнэ. — Энэ хадаа [...] инженер Басановагай г[...] харуулна. Тиихэдэ, цехын [...] талмайнуудые зүбөөр аш[...] ябадалда нүхэр Басанова [...] анхарал хандуулна. Эдэ б[...] ашаар, 1950 ондо нэгэ тонно[...] халаагай өөрын үные 887 [...] гөөр химдаруулһан байнзбд[...]

Зэд шудхалгын цех завод[...] гоо түрүү цех болонхой. Тэр[...] хын коллектив 1950 оной үй[...] риин программые 136 п[...] дүүргэжэ, нэгэ миллион түх[...] арбилалта хэһэн ба сад ш[...] гын өөрын үные 12,2 проце[...] химдаруулһан байна.

Заводой хүдэлмэришэд [...] Петровнагай творческо [...] тэмдэглэн, тэрэниие Бурят[...] голой АССР-эй Верховно С[...] депутадта кандидадаар дэ[...] һэн байна.

Һунгуулиин № 21 Кирпи[...] водской округой һунгагшад [...] лиин 18-да бурят арадай [...] басаган Елена Петровна Ба[...] да голосуудаа нэгэн һанала[...] хэнь дамжаггүй.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ВКП(б)-гэй Курумканай айкомой пленумһээ

ВКП(б)-гэй Курумканай айкомой пленум һаяхан боложо, РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Советтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлэй ябаса тухай асуудал зүбшэлкэбэ. Партиин айкомой секретарь нүхэр Раднаев элидхэл хэжэ, болохоёо байгаа һунгалтануудта партийна эхин организацинуудай ямараар бэлэдхэжэ байһые тодорхойгоор харуулаа.

Һунгалтануудта бэлэдхэлэй үедэ Кировэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизаци ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайнаар табижа шадаан байна. Хара-Модоной агитколлектив һунгагшадай дунда ябуулагдаха ниитэ-политическэ хүдэлмэриин центр болгогдонхой. Эндэ январь һара соо уласхоорондын байдал ба һунгуулиин хуули тухай 6 лекци уншагдаһан, агитаторнуудай семинар болоһон, уранһайханай самодеятельностиин коллектив 4 концерт табиһан байна.

Тус агитпункт соо тайлбари үгэхэ стол, коммунизмын асари ехэ барилганууд тухай фотомонтажууд ба колхозно ажахынгаа 4 жэлэй дүнгүүдые харуулһан диаграммануд табигданхай.

Партийна организациин секретарь нүхэр Ринчино, агитпунктые даагша багша нүхэр Цоктоев агитаторнуудайнгаа хүдэлмэриие саг тухайдань залан ударидажа байдаг. Энэ колхозой һунгагшад хабарай тарилгада эрхимээр бэлэдхэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үүсхэжэ, тэрэнь бүхы аймаг дотор дэлгэрээн байна.

Тэрэшэлэн Курумканай дунда һургуулиин, аймагай Соведэй гүйсэдкомой финансова таһагай дэргэдэхи ба бусад хэдэн парторганизацинууд агитаторнуудай семинар хоорондоо үнгэргэжэ, тэндэ түрүү агитаторнуудай хүдэлмэриин дүй дүршэлые согсолно. Агитаторнууд нүхэд Сажинов, Мисюркеев, Абрамов гэгшэд һунгагшадай дунда хүнүүдэй болонхой.

Тиимэшье, һунгалтануудта бэлэдхэлээр ехэхэн дутагдалнуудые пленум элирүүлһэн байна. Молотовой, Сталинай нэрэмжэтэ «Октябрь» колхозуудай парторганизацинууд агитаторнуудайнгаа хүдэлмэриие удариданагүй. Һунгалтануудта бэлэдхэлэй эхилһэн сагһаа хойшо, эдэ колхозуудай һунгагшадай дунда миил 1—2 лекци уншагдаһан байхэ юм. Агитаторнуудынь даалгагдаһан участогуудтаа тон үсөөн гарадаг мүртөө, гансахан лэ һунгалтанууд тухай хуулинуудтэй танилсуулгаар хүдэлмэриэ хизаарладаг байна.

Нэрлэгдэгшэ колхозуудай агит коллективүүд коммунизмын агуу-ехэ барилганууд, дэлхэй дээрэ эб найрамдалые бэхижүүлгэ гэхэ мэтын темэнүүдээр һунгагшадай дунда хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэгүй. Эдэ парторганизацинууд колхозниигуудай дунда социалистическэ мүрысөө һулаар эмхидхэнэ. хабарай тарилгын бэлэдхэлдэ ба малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэлгэдэ тэдэнэй хүсые элсүүлнэгүй.

Уполминзагай, аймпотребсоюзай, аймсоведэй гүйсэдкомой партийна эхин организацинуудай агитколлективүүд һунгалтанууд тухай Дуримүүдые мүнөө хүрэтэр һунгагшадта тайлбарилжа үгөөдүй байһаар. Олонхи агитаторнуудынь участогуудтаа миил нэгэ дахин гаража, һунгагшадай списогүүдые лаблан шалгаһан байна. Парторганизациин секретарьнууд нүхэд Ачетуев, Кузнецова, Балданов, Горяшин гэгшэд агитаторнуудтаа заабаринуудые үгэдэггүй, туһаламжа үзүүлдэггүй байна юм.

Курумканай (даагшань Э. Будаев), Могойтын (даагшань Д. Эрдынеев), Сахулинска (даагшань В. Бубнов) агитпунктнууд лекци, элидхэл хэлгэдэ хүдөөгэй интеллигенциие ба эдэбхитэниие һулаар хабаадуулна. Эдэ агитпунктнуудые даагшад ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха хэрэгтэ ямаршье үүсхэл оролдолго гарганагүй.

Айкомой пленумэй гэшүүн Б. Б. Бадмаев үгэ хэлэхэ зуураа, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Доржиев ба Аюшеев гэгшэдэй радиогой удхашанар тоодоггүй байһые шүүмжэлээ. Тэдэнэй гэмээр колхозой томохон радиоузел хүдэлмэрилнэгүй.

Мүн тэрэшэлэн РО МГБ-гэй парторганизациин секретарь нүхэр Гармаев агитколлективүүдэй хүдэлмэриие ВКП(б)-гэй айкомой пропаганда ба агитациин таһагай нэгэн янзаар, диференцированнэ бэшээр хүтэлбэрилдэг тухай шүүмжэлээ. Шабаков, Надмитов, Толстихин ба бусад үгэ хэлэхэдээ, ВКП(б)-гэй айкомой хүдэлмэриин ехэхэн дутуунуудые большевисткээр шүүмжэлээ. Партиин айком хадаа һунгалтануудай бэлэдхэлдэ ВЛКСМ-эй айкомой, аймсоведэй культурно-гэгээрэлэй ба кинофикациин таһагуудай, аймпотребсоюзай эдэбхитэйгээр хабаадаха ябадалые хангаагүй.

Пленум болбол элирүүлэгдэһэн дутуунуудые усадхаха дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаа.

С. Тараскин.

ЭДЭБХИТЭЙ АГИТАТОРНУУД

Улан-Удын Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй-театральна училищиин һурагшанар амаралтынгаа үе агитационно-ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Энэ училищиин партийна ба комсомольско организацинуудай хүтэлбэреэр хоёр агитколлективүүд эмхидхэгдэһэн юм. Тэдэнэниие ВКП(б)-гэй гэшүүн Владимир Бадмаев хүтэлбэрилнэ.

Уласхоорондын байдал тухай, һунгалтануудай системэ тухай ба депутадта кандидадуудай биографинуудтай танилсуулгаар һунгуулиин 9-дэхи участогай һунгагшадай дунда тэдэнэр оло дахин хөөрэлдөөнүүд болон лекцинүүдые хэһэн байна. Комсомолецууд Карпинская, Михалев ба бусад хөөрэлдөөнүүдые хододоо үнгэргэнэ.

Б. Мунгунов.

—ХЭЖЭНГЫН— АЙМАГТА

КОЛХОЗДО ТУҺАЛАМЖА ҮЗҮҮЛНЭ

Хэжэнгын дунда һургуулиин багшанар ба арадай гэгээрэлэй таһагай хүдэлмэрилэгшэд хамтын малые тобир тарганаар, хоролтогүйгөөр үбэлжүүлхын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр оролсоно.

Тэдэнэр арбаад центнер үбһэ өөһэдһөө суглуулжа, Сталинай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоздо үгэбэ. Амаралтын үдэр эдэнэр воскресник хэжэ, нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэһэн байна. Мүн эдэнэр уранзохёолой хэдэн номуудые тус колхоздо үгөө.

Б. Биликтуев.

УНШАЛГЫН ЭРХИМ БАЙШАН

Чесаны сомоной Соведэй дэргэдэхи уншалгын байшанда культурна гэгээрэлэй хүдэлмэри муу бэшээр табигданхай. Колхозннгууд сүлөөтэй сагтаа энда ерэжэ, газетэ уншадаг, шатар наададаг ба хөөрэлдөөнүүдые шагнажа, культурнаар амардаг байна.

Тус байшантые даагша нүхэр С. Буханеев һунгалтанууд тухай Дуримүүд, коммунизмын агууехэ барилганууд, уласхоорондын байдал тухай ба бусад темэнүүдээр хөөрэлдөөнүүдые уншалгынтаа байшан соо үнгэргэнэ.

Д. Имеев.

«КОЛХОЗНИК» ГЭЖЭ ОБЩЕСТВО БАЙГУУЛГА

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1950 оной декабриин 28-най тогтоолой ёһоор, Хэжэнгын аймгүйсэдком «Колхозник» гэжэ һайндуранай спортобществонуудые байгуулха аймагай эмхидхэлэй бюро батална.

Мүнөө аймагай колхозуудаар тус обществонууд эмхидхэгдэжэ захалаа. Февраль һара соо тус обществонуудай түлөөлэгшэдэй слёт болохо юм.

Д. Доржиев.

ШЭНЭ НОМУУД АБТАБА

Аймагай центрын номой магазинда Бурят-Монголой гүрэнэй хэблэлэй гаргаһан ородой классигуудай, Бурят-Монголой уранзохёолшодой ба бусад уранзохёолшодой номууд олоор абтаба.

Эдээн соо Х. Намсараевай «Үүрэй толон», Ж. Тумуновай «Нойрһоо һэриһэн тала» гэжэ романууд ород ба бурят-монгол хэлэнүүд дээрэ бии. Мүн Ц. Галсановай «Ангарын военком» гэжэ поэмэ ба шүлэгэйнь сборник, залуу уранзохёолшодой шүлэгүүд ба зохёолнууд, үхибүүдтэ зорюулһан үльгэрнүүд, онтохонууд, һургуулиин һурагшадай учебнигүүд олоор абтаа.

Аймагай ажалшад эдэ номуудые абажа, һонирхон уншана.

Ж. Галданов.

Цэдэн ГАЛСАНОВ

ХИТАД ТУХАЙ ДОМОГ

Тэмсэлэй ошоор улаабхиһан Хитадые
Тэрэ холын домог сооһоо дуулаа һэм.
Дуулгата Саян. номин Байкал хоёрые
Дуугайханаар зугаалан байхынь шагнаа һэн.

Юун тухай тэдэнэр зугаалаа һэн хаб? —
Гэжэ асуугаад үзыт, харюусахаб:
Дархашуулаар Хитад орон суурхаа һэн,
Дари, шаазан анха бүтээн гаргаа һэн,
Холбоо үзэг түрүүн һиилэн барлаа һэн,
Хоргы торго угалзатуулан нэхээ һэн,
Хонгор баян Хитад оронһоо һэлюуршэн,
Хоншуу һайхан хурьган сай зөөгшэ һэн.

Баян Хитадай ядуу байдал гайхалтай һэн.
Бахардан ядахадаа нютагһаа тэрьедэжэ
Байха дэлхэйгээр хуби заяагаа бэдэржэ,
Байкал шадарнайш хитадууд ябанхай һэн.

Тиихэдэ, императорайнь Бээжэн хотодо
Тэрзэгэр баяшуул, тэсхэгэр наймаашад
Зоной яһан дээр ордонуудаа бодходог, —
Гэһэн үгэ баһа урдань шагнагшаб.

Барас луугаар бархайлгаһан һүмэ соонь
Барагар тарган һайдуудые арад зон
Үлгы шэнги үргэбшэ тэргэн дээр
Үргэн тээжэ, арай даажа ябаһан гээ.

Харин тэдэ, тоһондо умбаһан мандаринууд
Хара зоной хаба, хүлпөөрөө олоһон
Хамаг зөөриень: дари, шаазан, торгыень
Хариин харатанда хахадаар худалдаа дууһыень..

Эртын эртэ энхэ сагай домог соо
Энээн тухай үльгэр туужа соностоо.
Байзыт, шагныт: Су-у гэжэ хүн тухай
Баһа иимэ үгэ битнай дууланхайб:
Хаань гэдэг хархис засагай үедэ
Харамтай тэрэ үбгэниие Хитадһаа
Үйлөө харлаһан баяшуул үлдэжэ,
Үнэншэ тэрэ хүн түрэлөө алдаад,
Манай Байкал шадар малгай табяа һэн,
Магтаал дуугаа эндэ хуурдан татаа һэн.
Үгытэй зонтой хамта хони адуулжа,
Үглөөнэй шүүдэрээр тэндэ нюураа угаажа,
Амидаран ябахадаа, тэрэ үбгэн
Аяар холын түрэл нютагайнгаа нэгэн
Шударга нүхэртэ зүрхэнэй бэшэг анха
Шулуунда һиилэн бэшэжэ эльгээ һэн ха.
«Ород зоной үүдэн зүрхэн хоёр
Үнэншэ хүнүүдтэ хэзээш нээлтэтэй...»—гээд
Һаруул сэдьхэлэйнгээ уужамһаа баяр
Һанаха нүхэртөө үбгэн эльгээгээд,
Сог мүшэнэй эбтэй тохёоһон сараaень
Суута Байкалай долгиндо хараа юм.
Номин Байкал элдэб хитадуудтай
Ногоон эрьеынгээ хүбөө дээр танилтай:
Алта шарадаг, мүнгэ гүйлгэдэг урашуул.
Заанай яһанда угалза зурадаг наришуул.
Зандан эд, магнал торго наймаалаашад,
Эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэн ябаашад
Элбэг олоороо энээгүүр ябагша һэн, — гэлсээн
Мүнөөшье хүрэтэр минии нютагта гарадаг.
Москва ошоходоо солото Сунь Ят-сен
Мордолгын дуу эндэ дуулаа гэдэг.
Аяар тиихэдэ баатар советскэ арад
Алмаз Урал, Сибириин үбсүүн дээгүүр,
Алдарта далай — арюухан Байкал дээгүүр,
Ардаг дошхон Амур мүрэн дээгүүр
Ашата гараа дээрэ һунган һарбайжа,
Асари ехэ зоболон cooһoo эрхээ, магад,
Абахын хойноһоо тэмсэн байһан зондо
Амар мэндэ хүргэн, юрөөн хэлэбэ.
Мэргэн Ленинэй, Хитадта эльгээһэн мэндэ
Мүнхэ наранай туяа шэнгеэр хүрэбэ.

Алдар солоор айхабтар ехэл Хитад,
Агуу ехэ суутайл хитад арад:
Табан мянган жэлэй гүн соёлтой,
Табан зуугаад миллион хүн зонтой,
Табан утанууд дошхон үер мүрэнтэй,
Тала, губинь таһаршагүй харгы жэнтэй.
Тайван дээрэ наранинь гарадаг,
Тянь-Шань худар арюунда ородог.

Зүгөөр, энэ үй түмэн арад зон
Зүдэрэл зоболонһоо хагасажа ядаа тон.
Хомхой баяшуулаа үһэрэн таряашад бодоод
Хурса жадын үзүүр тулан сухаригша һэн.
Кантоной коммунын тугай далбахые одоо
Хамаг дэлхэйн зон хаража баярлаа һэн,
Орондоо гоминданай бузараар урбаһыень
Ойгоо гутан зэбүүрхэжэ угтаа һэн.
Удаань хүдэлмэришэн таряашанаа һэргээжэ,
Ударидан эмхилэн, Хитадай коммунистнууд
Һүртэ дайн соо зэбсэгээ шэрээжэ
Һүүлшын тэмсэлдэ дуудан гараа һэн.

Хэтэ мүнхэдөө ханхинаг лэ энэ дуун:
Хитад арадай вождь Мао Цзе-дун,
Хитадай баатар жанжан Чжу Дэ
Мандаг лэ арбан мянган жэлдээ!

Арбан табанай дүүрэн сагаан һара гиин
Агуу орондоо хиртэхээ бүри болёо.
Хитадай түгэс эрхэтэ гражданин
Хэзээш бусадай богоол болохоёо болёо! —
Гэһэн манай баясхаланта юрөөл
Гэрэл мэтэ дэлхэй дүүрэн түрөөл.

Мүнөө, арадай республикын хүбүүд:
—Мүнхэ жаргалтай болообди, нүхэдүүд!
Кремлиин Одон заяамнай болюо гэнэ.
Хэтымнай наран — Сталин ерээ гэнэ.

Илаһан Хитадай хабарай сэсэгүүд гараал,
Эдэ үдэрнүүдтэ шагнал шэнгеэр һалбараал.
Арад зон, ажалша дэлхэй бултааран
Амаршалгын дуу барижа түүреэнэ.
Дуулгата Саян, номин Байкал хамтааран
Дуугайгаар хоорондоо эмнилсэн энеэнэ.

Юундэ тэдэнэр иитэрээ баярлаа юм хаб?—
Гэжэ асуугаад үзыт, би харюусахаб:
Үбгэн буурал Хитадта хабар дэлгэрээ,
Үри зүрхэниинь залуу боложо ерээ.
Чан Кай-ши дайсан саашаа хосорон хосороо,
Шара сэрэгүүдынь хяара сохюулан ходороо,
Үйлэ муутай Чан Кай-шиие абаржа
Өөһэдэйнь наймааша баяшуулшье шадаагүй,
Уолл-стридэй банкирнуудшье бираагүй.
Азиин сээжэндэ үүрэй толон сайгаа,
Алтан наран мүнхэдөө гаран гараа,
Уужам Хитадай үбсүүн дээрэ яларaa
Одониинь советскэ наранһаа туяараа.

Хада хадатаяа уулзадаггүй гэдэг.
Хабсагай хабсагайтай ниилэдэггүй гэдэг,
Хуушанай үгэ хойшолонгүй һалаа!
Коммунистнууд тэрээни хобхолон хаяа.
Саян уулын сабшуу ехэ хабсагайнууд
Хинган уулатай худа урагууд болог лэ!
Ягаан шара Янцзы мүрэнэй долгинууд
Байкал далайтай баатарай ёһоор золгог лэ!
Агууехэ ехэ совет, хитад арадууд
Ахадүүгэй түрэл холбоогоор мандаг лэ!

Ч. НАМЖИЛОВ

ЖАРГАЛАЙ ЗАМ

Шэртэн харааб огторгойн
Сэнхир торгон үрхэ өөдэнь
Шэлдэл арюухан тооһогүй
Сэлмэг байба мүнөөдэр.
Иимэ һайхан үглөөгүүр,
Эрхэ заахан хүбүүхэйм,
Зөөлэн хүбэн үлгы соогоо
Зүүдэлэн байнаш тэнюухэн.
Үлгөөтэй саанаш ялараашa
Үнэтэй нангин зураг лэ даа.

Үбгэн эсэгынишни юрөөжэ,
Үгэһэн бэлэгынь юмэл даа.
Нээмэл сонхоорнай тудаһан
Наранай элшэһээ дулаахан
Шэг шарайгаараа толорон,
Шэртэн харанал Сталин.
Багшымнай үбэр дээрхэнэ
Бурят басагахан миһэрнэ.
Гартань баглайна сэсэгүүд—

Газар нютагаймнай хэшэгүүд.
Үлгыдөө байһан шамайгаа
Уринаар вождь харанал даа.
Унтажа садаад, урдаһаань
Угтан һарбайнаш гарханаа.
Үдөөрэйш, хүүхэймнай, баатараар—
Үргэн даа урдашни харгы зам,
Зурагтал байгшатай адлиханаар
Золгохолши багшаяа хожом.

Илагшадай съезд

1934 оной январиин 26-да ВКП(б)-гэй XVII съезд нээгдээ. Тус съезд болбол «илагшадай съезд» боложо түүхэдэ ороһон байна. Съезд дээрэ ВКП(б)-гэй Түб Хорооной хүдэлмэри тухай нүхэр Сталинай хэһэн тоосоото элидхэл болбол творческо марксизмын эрдэмэй жэшээ, марксизм-ленинизмын эрдэмэй баялигта онсо ехэ оруулалта болоо.

Нүхэр Сталин болбол ВКП(б)-гэй 16-хи съездһээ хойшонхи уласхоорондын оршон байдалые гүнзэгыгөөр шэнжэлэн харуулха зуураа, капиталистическэ дэлхэйдэ урда хэзээдэшье үзэгдөөгүй ехэ һандаралтын хүндэ экономическа кризис болоһые тэмдэглэһэн байна. Энэ кризис хадаа капиталистическэ оронуудай хоорондохи харилсаануудые улам хурсадхажа, дэлхэйе шэнээр хубааха нүхэсэл бологшо дайн байдалые зэлжээндэ табиһан байна гэжэ нүхэр Сталин заагаа һэн. Капиталистическэ оронуудай дотоодын байдалые шэнжэлэн харуулха зуураа, нүхэр Сталин болбол капитализмые эрид доботолхо идея капиталистнуудай ухаан бодолдо бии болоод байһаниие тэмдэглээ. Капиталистическэ оронуудай эзэрхэгшэ ангинуд өөрынгөө диктатурын фашистска террористическэ методтэ, фашизмда ороһон байха юм.

Германидахи фашизмын илалта болбол хүдэлмэришэн ангиин һула байһанай тэмдэг ба социал-демократиин урбаһанай аша үрэнь байхаһаа гадна, мүн буржуазин һула байһанай тэмдэг гээшэ. Буржуази болбол парламентска хуушан арга методээр оройлон зонхилжо байха шадалгүй болоһон дээрэһээ эзэрхэлгын террористическэ методтэ, дайн сэрэгэй политикада хандаха баатай болоһон байна гэжэ нүхэр Сталин хэлээ һэн.

Нүхэр Сталин болбол дэлхэйн хоёрдохи дайнай эхилхэһээ урда тээ тэрэ дайнай бии болохо ба ямар дүнтэйгөөр дүүрэхэ тухай уридшалан хэлэһэн байна. Дэлхэйн хоёрдохи дайн «капитализмын хэдэн оронуудай ажабайха ябадалыень асуудал болгон табиха байна» гэжэ нүхэр Сталин съезд дээрэ хэлэһэн элидхэл соогоо тэмдэглээ һэн. Сталинска энэ уридшалан хэлэһэниинь бүрин зүб байба. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай эсэстэ фашистска агрессорнүүд бута сохигдожо, империализмын системэһээ хэдэн оронууд (Польша, Румыни, Венгри, Болгари, Чехословаки, Албани) мултаран гараад, социалистическэ хүгжэлтын замда батаар ороо.

Хитадай арадай агууехэ революциин илалта, Германска демократическа республикын бии бололго ба хүгжэлтэ, колониальна ба дулдыданги оронуудтахи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй һүртэ ехэ далайса, Кореяын, Вьетнамай, Бирмын, Малайяын ба бусад оронуудай арадуудай ехэ илалтанууд хадаа империализмын системэдэ хатуу шанга сохилто болоно.

Советскэ Союзаар толгойлогдодог эб найрамдалай хүсэн түгэс лагерь уласхоорондын аренэ дээрэ ургажа ба бэхижэжэ байна.

* * *

Нүхэр Сталин партиин XVII съезд дээрэ хэһэн тоосоото элидхэл соогоо оронойнгоо дотоодын байдал тухай хэлэхэ зуураа, социализм байгуулгын түүхэтэ илалтануудай үрэ дүнгүүдые гаргажа, манай орон дотор ажахын ба культурын гайхамшагта ехэ ургалтые зураглан харуулаа һэн. Социалистическэ индустриализациин большевистскэ политикын бэелүүлэгдэһэнэй ашаар сталинска нэгэдэхи табанжэлэй эсэстэ манай Эхэ орон хүсэ ехэтэ индустриальна орон болоһон байна. Ороной бүхы промышленна продукциин 99 процентые социалистическэ промышленность үгэжэ байгаа. Ажахын социалистическэ системэ болбол промышленностиин талаар капиталистическэ этэгээдүүдые усадхажа, промышленностиин ажахын гансахан лэ системэ болоһон байна. Манай орон жэжэ бутархай хүдөө ажахытай байһанаа мүн энэ үедэ дэлхэй дээрэ эгээл томо, механизированнэ коллективнэ хүдөө ажахытай болоо. Социалистическэ хүдөө ажахы — колхозууд ба совхозууд болбол ороной бүхы тарилгын талмайн 90 процентые эзэлжэ байгаа. Хүдөө ажахые үргэлжэдэнь коллективизацилгын политика илажа, энээнэй үндэһэ һуури дээрэ анги бологшо нюдарган баяшуул усадхагдаһан байна.

Эдэ бүхы түүхэтэ илалтанууд хадаа дарлагша ангинуудай үлэгдэлнүүдтэ эсэргүү шанга тэмсэлэй оршон байдалда большевигүүдэй партиин хүтэлбэри доро советскэ арадаар туйлагдаа. Арадай ажахын бүхы һалбаринуудта социализмын илаһан илалта болбол хүниие хүнэй мүлжэхэ ябадалые үгы хэһэн байна. Игэжэ нэгэ, тусгаар абтаһан орон дотор социализмые байгуулжа болохо тухай ленинско-сталинска һургаал илаа.

Социализм байгуулгаар большевистскэ партиин ба советскэ арадай угаа ехэ баян дүй дүршэлдэ ба СССР-эй зүгһөө үзүүлэгдэдэг ахадүүгэй эдэбхитэй туһаламжада түшэглэн, арадай демократиин оронуудай ажалшад өөһэдынгөө оронуудта социализмые амжалтатайгаар байгуулжа байна.

* * *

Нүхэр Сталин тоосоото элидхэл дотороо партиин ба бүхы советскэ арадай үмэнэ шэнэ ехэ зорилгонуудые табяа һэн. Эмхидхэлэй хүдэлмэриин удхашанар тухай хэлэхэ зуураа, нүхэр Сталин болбол илалта өөрөө хэзээдэшье ерэдэггүй, тэрээниие дайшалан абаха ёһотой гэжэ онсолон тэмдэглэһэн байна. «Хэрэгэй амжалта хадаа эмхидхэлэй хүдэлмэриһөө, партиин хараа шугамые бэелүүлхын түлөө тэмсэлые эмхидхэлгэһээ, хүнүүдые зүбөөр шэлэн ололгоһоо, хүтэлбэрилхы органуудай шиидхэбэринүүдэй бэелүүлгые хинан шалгаха ябадалһаа дулдыдадаг» — гэжэ нүхэр Сталин хэлэһэн байна

Нүхэр Сталинай тоосоото элидхэлынь съездын шиидхэбэри боложо һайшаагдан абтаһан байна. Игэжэ тус элидхэл манай бүхы партиин, бүхы советскэ арадуудай дайшалхы программань болоһон байха юм.

Хүнүүдэй ухаан бодолдо капитализмын үлэгдэлнүүдые үгы болгохо талаар саг үргэлжэ хүдэлмэри хэхэ, марксизм-ленинизмдэ харша идеологинуудые саг үргэлжэ шүүмжэлхэ ба элиишэлхэ, марксизм-ленинизмые эсэшэ сусашагүйгөөр пропагандалха, ажалшадые интернационализмын үзэлөөр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэй гэжэ нүхэр Сталин зааһан байна. Нүхэр Сталинай зааһан эдэ заабаринууд социализмһаа коммунизмда манай ороной дамжан орожо байһан үедэ айхабтар ехэ удхашанартай.

* * *

17-дохи съезд болбол СССР-эй арадай ажахын хүгжэлтын хоёрдохи табанжэлэй түсэб тухай резолюциие В. М. Молотовой ба В. В. Куйбышевай элидхэлнүүдээр нэгэн дуугаар баталан абаһан байна. Хоёрдохи табанжэлэй түсэбэй зорилгонууд нэгэдэхи табанжэлэй зорилгонуудһаа үлэмжэ ехэ байгаа. Хоёрдохи табанжэлэй һүүл багта промышленна продукци хадаа 1913 оной хэмжээтэй сасуулбал, тухайламжаар найма дахин ургаха ёһотой байгаа. Арадай ажахын бүхы һалбаринууд хүсэд техническэ шэнэ зэбсэглэлгээр хангагдаха байгаа. Хүдэлмэришэд ба таряашадай материальна болон культурна хэмжээе улам дээшэлүүлхэ үргэн программа хараалагдаһан байна.

Съезд хадаа нүхэр Л. М. Кагановичын элидхэлээр партийна ба советскэ байгуулалтын асуудалнууд тушаа тусхай шиидхэбэринүүдые абаа һэн.

Съездын бүхы хүдэлмэри хадаа Ленин — Сталинай агууехэ һургаалай гүйсэд илаһанай туг доро, антиленинскэ бүлэглэлнүүдэй үлэгдэлнүүдые усадхалгын туг доро үнгэрһэн байна.

Марксизм-ленинизмдэ үнэн сэхэ байдагаараа хүсэтэй, Маркс—Энгельс—Ленин — Сталинай хамагые илагша һургаалаар зэбсэгжэһэн советскэ арад большевигүүдэй партиин ударидалга доро, агууехэ Сталинай хүтэлбэреэр коммунистическэ общество байгуулгын бүхэдэлхэйн-түүхэтэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэжэ байна.

ВКП(б)-гэй XVII съездын шиидхэбэринүүд ба агууехэ Сталинай заабаринууд хадаа большевистскэ партиие ба советскэ арадые хүн түрэлтэнэй һайн һайхан уг зорилго тээшэ — коммунизм тээшэ эрид дабшалтада зоригжуулаа һэн.

П. Барганов.

БАЯСХАЛАНДА ХҮРТЭБЭ

Москвада болоhон бурят-монгол литературын ба искусствын вечернүүдэй бэлэдхэлдэ ба тэрэнии үнгэргэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаhанайнь тулада доро дурсагдагша нүхэдтэ баясхалан хүргэхэ гэжэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет тогтообо.

Ленинградай гүрэнэй консерваториин директор, профессор П. А. Серебряковта, Ленинградай гүрэнэй консерваторидохи бурят-монгол вокальна студиин багша Н. А. Болшаковта, Ленинградай Ажалай Улаан Тугай орденто хореографическа училищиин директор Н. П. Ивановскида, тус училищиин багшанар М. Б. Страховада, В. С. Костробицкаяда, Б. В. Соловьевто, Ленинградай Ажалай Улаан Тугай орденто хореографическа училищидахи бурят-монгол студиин класна хүтэлбэрилэгшэ З. Я. Бельтюковада, концертмейстер Г. В. Явшицда, киоскер А. В. Зиминада ба костюмершэ В. С. Содномдоржиевада баясхалан хүргэгдөө.

Һонирхолтой оперонууд

Бурят-Монголой гүрэнэй Ленинэй орденто оперо ба баледэй театр 1950—51 онуудай сезоной эхилhээр классическа гурбан оперонуудые харуулжа байна. Бородинай «Князь Игорь», Чайковскиин «Мазепа» ба польско композитор Монюшкын «Галька» гэжэ оперонуудые городой ажалшад халуунаар угтаа. Тус оперонуудые табилга хадаа энэ театрын коллективэй творческо ехэхэн амжалта мүн. Агууехэ ород арадай композиторнууд Бородинай, Чайковскиин оперонууд патриотическа гүнзэгы удхатай юм.

Мэдэгдээгүй авторай «Игориин полк тухай үгэ» гэжэ зохёол болбол «Князь Игорь» гэжэ оперой сюжет болонхой. Хэдэн зуун жэлэй урда тээ ородой газар дайдада половецүүд хододоо дайлан ородог байгаа. Өөрынгөө орон нютагhаа дайсадые намнан үлдэхэ гэжэ Игорь Святославич, Всеволод ахатаяа ба Владимир хүбүүтэеэ половецүүдэй урдаhаа мордоно. Хариин дайсадтай князь Игорь эрэлхэгээр тэмсэнэ. Мүн ород арадай эхэнэрэй образ гүнзэгы удхатайгаар оперо соо харуулагдана. Князиин хатан Ярославна арад зонтойгоо хамта Путивль городоо дайсанhаа хамгаалалсана.

Артист Д. Кириченко (Игорь), БМАССР-эй габьяата артистнууд Б. Болдаков (Князь Галицкий), Н. Сычев (Владимир), С. Оксенкруг (Князиин хатан Ярославна) гэгшэд рольнуудаа тон шадабаритайгаар гүйсэдхэнэ.

Александр Сергеевич Пушкинай «Полтава» гэжэ поэмын сюжедээр П. И. Чайковский «Мазепа» гэжэ оперо бэшэhэн юм. Чайковскиин энэ зохёол гүнзэгы удхатай, патриотическа ба түүхэтэ трагеди юм. Оперо соо Украинын патриот Кочубейн эрэлхэг баатаршалга эли тодоор харуулагдана. Гетман Мазепа түрэл нютагаа хариин гүрэндэ (шведүүдтэ) худалдаха гэжэ оролдоо юм. Кочубей энээн тухайда 1-дэхи Петртэ мэдүүлнэ. Мазепа энээниинь мэдээд Кочубейе саазалhан байна

Польско композитор Монюшкын «Галька» гэжэ оперо баhал hайнаар табигдана.

Тус театр «Дубровский» гэжэ оперые ба Сталинска шангай лауреат, композитор Глиэрэй «Улаан сэсэг» гэжэ балет бэлэдхэжэ байна.

Б. Мунгунов.

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ пединститутда

Амаралтаяа hайнаар үнгэргэнэ

Энэ жэлдэ институдай студентнэр амаралтаяа урда жэлнүүдэйхиhээ үлүү hайнаар үнгэргэжэ байна. Эрхим hайнаар hурадаг 10 студентнэр «Учитель» гэжэ амаралтын байшанда амарна. Тэдэнэй дунда энэ жэлдэ институт дүүргэхэеэ байhан студентнэр олон.

Студентнэр үдэр бүри санаар ба конькигаар сэбэр агаарта олоороо гаража сэнгэнэ. Мүн театрта коллективнээр ошожо, «Булэ», «Хаягдаhан гэр» гэжэ пьесэнүүдые ба «Мазепа» гэжэ оперо хараhан байна.

Зональна мүрысөөндэ мордобо

9 эрхим санашад-студентнэр Омск городто үнгэргэгдэхэ педвузнуудай зональна санын мүрысөөндэ хабаадалсахаа hаяхан мордобо. Тэдэнэй дунда 1-дэхи разрядай санашад Анненков ба Качина гэгшэд бии.

Студентнэр-спортсменүүдэй уулзалга дүүрэбэ

Бурят-Монголой ба Читын пединституудуудай студентнэр-спортсменүүдэй уулзалга дүүрэбэ. Эдэнэр шатараар ба волейболоор мүрысэhэн байнад.

Улан-Удын пединститудай эрэшүүлэй волейбольно команда арга боломжоhоо доошо наадажа, 1:3 гэhэн тоотойгоор читынхидтэ шүүгдэбэ. Эхэнэрнүүдэй волейбольно команда (Улан-Удэ) 2:0 гэhэн тоотойгоор читынхидые шүүбэ.

Шатаршадай турнир 3 үдэр соо хатуу шанга тулалдаатайгаар үнгэрөө. Улан-Удын пединститудайхид 5:4 гэhэн тоотойгоор Читын шатаршадые шүүгээ.

Ц. Номогонов.

Профсоюзна хүдэлөөн тухай В. И. Ленинэй ба И. В. Сталинай зохёолнууд Норвегидэ хэблэгдэнэ

ОСЛО, февралиин 3. (ТАСС). «Ню Даг» издательство «Империализмын эпоходо профсоюзуудай үүргэ тухай Ленинэй ба Сталинай хэлэhэн үгэнүүд» гэhэн материалнуудай сборник ойрын үдэрнүүдтэ хэблэн гаргахань. Профсоюзна хүдэлөөнэй асуудалнууд тушаа В. И. Ленинэй ба И. В. Сталинай хэлэhэн үгэнүүд сборник соо оруулагдаа.

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин мэдээсэл

ПАРИЖ, февралиин 3. (ТАСС). Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин тунхаглаhан тусхай мэдээсэл дотор иигэжэ хэлэгдэнэ:

ВФП-гэй түрүүлэгшэ, генеральна секретарь ба секретарьнууд хадаа Францида ВФП-гэй байлгые зүбшөөрhэн тогтоолые болюулха тухай французска правительствын дотоодын хэрэгүүдэй министрын приказhаа шалтагаалан тохёолдоhон байдалые хаража үзэхэ зорилгоор заседани хэбэ. Тэрэ приказтай дашарамдуулан, ВФП «тараагдаа» гэжэ буруугаар хэлсэгдэhэн байна. 64 оронуудай профсоюзна организацинуудай сүлөөтэ дура хүсэлтэй зохилдуулан байгуулагдаhан уласхоорондын организаци — ВФП-е ямаршье правительство тарааха эрхэгүй. Бүхы дэлхэйн ажалшадай ниитын hанал бодолые элирхэйлэн, ВФП иигэжэ мэдүүлнэ: 1945 ондо Парижда тогтоогдохо үедөө табиhан зорилгонуудаа ВФП бэелүүлжэ үргэлжэлхэ байна. Социальна прогресс ба ажана байдал туйлахын тула, ажалшадай харилсан туhалалсалга ба уласхоорондын hанал нэгэдэлгэ бэхижүүлхын тула, расова, политическэ ба шажанай үзэл бодолой ямаршье илгаагүйгөөр бүхы арадуудай хоорондо хани барисаа, хани харилсаа бэхижүүлхын тула, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахихын тула ажалшадай Бүхэдэлхэйн профсоюзна организаци хэзээ хэзээнэйхиhээ үлүү шухала болоhон байна.

Французска правительствын шиидхэбэринь Франциин дааhан уласхоорондын уялгануудта зүришүүлэн абтаа, яахадааб гэхэдэ ВФП хадаа ООН-эй дэргэдэ элеэр байха эрхэтэй юм.

Энээнии үндэhэ болгон, французска правительствын тогтоолые зохихо хуулита газарта гомодохо гэжэ ВФП шиидэбэ.

Тэрэшэлэн ВФП-гэй байха газарые hунган олохо эрхэтэй орган —гүйсэдхэхэ бюрое февралиин 17 ба 18-да Варшавада зарлаха гэжэ тогтоогоо.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретариадай мэдүүлгэ

ПАРИЖ, февралиин 3. (ТАСС). США-гэй 1951—52 оной бюджет дотор ороноо зэбсэглэлгэдэ хараалагдаhан угаа ехэ сумма тушаа мэдүүлгэ тунхаглаха зуураа, энэнь 1950—1951 оной бюджедэй сэрэгэй гаргашануудые хоёр дахин үлүүлнэ гэжэ эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретариат тэмдэглэбэ.

Зэбсэглэлгын улам hүжэржэ байгаа гарза гайнуудhаа сүлөөрхын түлөө, тэрэшэлэн зэбсэг хуряалгые эб найрамдалай условинууд болгон бэелүүлхын түлөө бүхы оронууд дотор арадай үргэн ехэ хүдэлөөнэй дэлгэрhые эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретариат тэмдэглэнэ.

Бүхы дэлхэйн арадууд хадаа яаралтайгаар зэбсэглэхэ ябадал зүбшөөрхэ ёhогүй. Тиимэ зэбсэглэлгын бүхы гарза гайнь арадуудта бууха болоно. Яаралтайгаар зэбсэглэлгэ ямар удхатайб гэбэл, гэр байранууд баригдахагүй, эдеэ хоол ба хубсаhа хунарай орондо бомбонууд ба танкнууд бүтээгдэхэ, арадай үрэ бэенэрэй ами наhаниинь дайнай аюулда ходо дайрагдажа байха болоно. Энэ хадаа профсоюзуудай ба бусад организацинуудай эрид шанга тэмсэлээр туйлагдаhан эрхэнүүдые хаhаха удхатай болоно

Яаралтайгаар зэбсэглэлгэ хэзээ бүхэндэ дайнда хүргэдэг гэжэ дэлхэйн бүхы арадууд мэдэнэ. Агрессие бэлэдхэжэ байhан гүрэн лэ зэбсэгээ ниитээрээ хуряалгын замда орохоhоо арсажа болохо гэжэ бүхы дэлхэйн арадууд мэдэнэ. Тэрэшэлэн бүгэдэниитээрээ зэбсэг хуряалга хадаа техническэшье талаараа шадагдаха ба правительствонуудай хэрбээ хүсөө hаань бэелүүлжэ болохоор байна.

Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн Хоёрдохи конгрессэй Варшавада баталан абаhан шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан энээнии дамжэхыень эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретариат уряална гэбэл:

1) атомна, бактериологическа, радиоактивна бүхы түрэлэй зэбсэгүүдые, олоор хюдалгын ондоо бүхы хэрэгсэлнүүдые бүримүhэн хориможолхо;

2) тиимэ түрэлэй зэбсэгүүдые түрүүлэн хэрэглээ hаань, тэрэ правительствые сэрэгэй гэмтэн гэжэ тоолохо;

3) 1951 ба 1952 онуудай турша соо прогрессивнээр ба нэгэндоро хуурай газарай, агаарай ба далайн зэбсэгтэ хүсэнүүдэй гурбанай нэгэнhээ хахад хуби хүрэтэрнь адли хэмжээтэйгээр хороохо;

4) мэргэжэлтэ инспекторнүүдтэй уласхоорондын хиналтын органие Аюулгүйн Соведэй дэргэдэ байгуулха, энэнь юрын зэбсэгүүдые хороолго, тэрэшэлэн атомна, бактериологическа, химическэ ба бусад түрэлэй зэбсэгүүдые хорижолго хинан шалгахаар этигэмжэлэгдэхэ болоно.

Хинан шалгалгынгаа нүлөө ехэтэй байхынь тула, тэрэ орган хадаа орон бүхэн тушаа хараалагдаха зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ, зэбсэглэлдэ ба зэбсэгүүдые үйлэдбэрилгэдэ хамаадаха ёhотойhоо гадна, мүн уласхоорондын хиналтын тус органой эрилтээр хараалагдаhанhаа үлүү гэжэ hэжэг түрүүлhэн зэбсэгтэ хүсэнүүд, зэбсэглэлгэ ба зэбсэгүүдые үйлэдбэрилгэ тушаа шалгалта хэхэ ёhотой болоно.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай эдэ дурадхалнууд хадаа зэбсэгүүдые бүгэдэниитээрээ ба бүримүhэн хуряалгын замдахи түрүүшын шата, эб найрамдалай тала баригшадай аласай уг зорилго болоно.

Коммунистнуудта эсэргүү онсо хуули гаргаха бэлэдхэл Баруун Германида хэгдэнэ

БЕРЛИН, февралиин 3. (ТАСС). Телепресс агентствын мэдээсэлые баримта болгон АДН агентствын дамжуулhанай ёhоор, ремилитаризацилгада эсэргүү ба Германиин нэгэдэлэй түлөө улам ургажа байгаа хүдэлөөе дараха зорилгоор Баруун Германи дотор коммунистнуудта эсэргүү онсо хуули гаргаха бэлэдхэл хэгдэнэ. Боннско министрнүүд Лер ба Зеебон гэгшэд тиимэ хуули гаргалгын үүсхэлшэд болоhон байна . Тэдэнэр министр Якоб Кайзертай хамтадаа американска эзэмдэлгын сэрэгүүдэй түлөөлэгшэдтэй уулзаа, тэрэнь Аденауэртай Эйзенхауэрэй хэлсээнүүдые хэhэнэй hүүлээр эмхидхэгдэбэ гэнэ.

Корейскэ республикын Министрнүүдэй кабинедэй түрүүлэгшын орлогшо Ким Чак наhа бараба

ПХЕНЬЯН, февралиин 3. (ТАСС). Корейскэ арадай-демократическа республикын Министрнүүдэй кабинедэй түрүүлэгшын орлогшо, промышленностиин министр, ажалай партиин ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүн, фронтын командалагша, сэрэгэй комитедэй гэшүүн, Ким Ир Сенэй үнэн хани ба дайшалхы соратник — Ким Чак январиин 31-эй 8 час 30 минутада наhа бараа гэhэн Кореяын ажалай партиин Центральна Комитедэй, Эсэгэ ороной единэ демократическа фронтын ба Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командованиин мэдээсэлые пхеньянска радио дамжуулба.

КОРЕЯ 1ЭХИ... СОБЫТИНУУД...

Арадай армиин Гла... командованиин мэдээ...

ПХЕНЬЯН, февралиин... (ТАСС). Корейскэ арадай-де... тическа республикын А... армиин Главна командовани... ралиин 5-да иигэжэ мэдээсэб...

Баруун ба Центральна ... нуудта нютагай удхатай ба... нууд боложо үргэлжэлhөөр. ... фронтнуудай зарим участ... дээрэ Арадай армиин част... дайсанда эсэргүү шанга со... нуудые хэнэ.

Февралиин 2-то Арадай а... зенитнэ частьнууд байлдаан... ложо байhан районуудта да... «В—29» гэжэ нэгэ бомбор... щик ба 2 истребитель унагаа...

Мартинсвиллын 3 негрнүүдые сааза...

НЬЮ-ЙОРК, февралиин... (ТАСС). Ассошиэйтед пресс ... ствын мэдээсэhэнэй ёhоор, ... тинсвиллын 7 негрнүүдэй hү... гурбыень: 24 наhатай Джон ... лор, 23 наhатай Джеймс Х... ба 40 наhатай Фрэнсис Г... гэгшэдые февралиин 5-най ... гүүр электрическэ стул дээрэ... гажа саазалаа.

Виргини штадай засаг... болбол олониитын ехэ проте... дэй хэгдэhээр байтарнь ... ниешье саазалба. Сагаан Б... ба Вашингтондохи верховно ... энэ хэрэгтэ хамаархахые а... байна.

Мартинсвиллын негрнүүды... даhэн ябадалда эсэргүү буру... мэдүүлжэ, үсэгэлдэр үдэш... үлүүтэй сагаан хүнүүд ба не... сугларан, Сагаан Байшангай... гэдэ жагсаха зуураа, гэм з... хүнүүдые алаха ябадал бу... хыень федеральна правител... hаа эриhэн байгаа. Теэд, Т... ба вице-президент Баркли ям... алхам хэхэеэ арсаhан байха...

Налогуудые ехэ болгохо ... асуудалаар конгресст... Трумэнай эльгээhэн пос...

ВАШИНГТОН, февралии... (ТАСС). Трумэн конгрессто ... ни эльгэхэдээ, 10 миллиардhаа ... шо бэшэ сумматай нэмэлтэ ... гуудые тогтоохо хуулиин ... яаралтайгаар багалхые дура... Тус послани доторнь иигэжэ ... дэнэ: энэ жэлдэ хожомшог н... налогуудые hомолхо хэрэгтэ... лохо байна. Налог hомо... программые хоёр хуби болго... бааhан ушар юуб гэхэдэ, с... гаргашануудай смета хүсэд ... хойлогдоодүй, тиимэhээ бюд... балансда оруулхын тула яма... жээтэй налогуудые hомолхо... үшөө элитэ болоодүй.

Шэнэ налогууд хадаа баг... дунда зэргын салинтай хүн... ехэ хүндөөр бууха гэжэ ... өөрынгөө послани соо мэдэ...

Харюусалгата редак... орлогшо Ц. Б. БУД...

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЫН ДУТАГДАЛНУУДЫЕ ДАРЫ УСАДХАХА

Малай үбэлжэлгэ хадаа малажалдахи эгээн харюусалгатай үе мүн. Тиимэhээ, колхозуудай правлениинүүд ба колхозно малшад ниитынгээ малые тобир тарганаар ондо оруулхын тулада, малнуудые тэжээлээр, hайн бэлшээреэр гүйсэд хангаха, тэдэнии дулаан байранууд соо үбэлжүүлхэ ба харууhа hайнтайгаар байлгаха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ ёhотой байна. Эдэ условинуудые гүйсэдөөр хангажа шадаhан колхозууд «Колхозно ба совхозно ниитын ашаг шэмэтэ малажал хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэб тухай» парти ба правительствын тогтоолые амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаха байна.

Республика дотороо адуу малаар баян аймагуудай нэгэн — Бичурын аймагые абаад үзэхэ болоо hаа, эндэхи олон колхозуудта малай үбэлжэлгэ тэр муугаар үнгэргэгдэжэ байна. Үнгэрhэн 1950 ондо тус аймаг адуу мал үсхэбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые нэгэшье түрэлэй малаар дүүргээгүй юм. Иимэ хангалтагүй байдалай шалтагаан юуб гэхэдэ, олонхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд адуу малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандаhан ба малнуудаа дулаан байрануудаар хүсэд хангажа шадаагүй байха юм. Аймаг дотор үбhэ бэлэдхэхэ түсэб миил 69 процент, силос даралга 54,5 процент, набшаhата тэжээл бэлэдхэлгэ 30 шахуу процент дүүргэгдэhэн байгаа. Бүдүүн тэжээл бэлэдхэлгэ бүхыдөө 62,6 процент дүүргэгдэhэн байна.

Гэхэтэй хамта, тэжээл бэлэдхэхэ түсэбүүдээ дүүргээгүйшье hаа, малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар ябуулжа байhан колхозууд эндэ бии. Тэдэнэй тоодо Логовскиин нэрэмжэтэ колхоз оролсоно. Энэ колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Бутаков) малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые хаhа болзор соонь эмхитэйгээр үнгэргэhэнэй ашаар мүнөө бүхы малнуудаа гээлтэ хоролтогүйгөөр ондо оруулжа байна.

Тус колхоз үшөө саhанай ороогүй байхада, бүдүүн тэжээл болохо hолоомо поли дээрэhээ суглуулжа, hүрилhэн ба шэмэтэ тэжээлнүүдые гүүртэнүүдтэ хубаажа үгэhэн юм. Мүн намарай hаранuудта малнуудай адуулгые hайнаар эмхидхэжэ, үбhэ тэжээлээ арбилжа шадаа. Малнуудаа үбэлэйнь байрада оруулхадаа тэжээлнүүдые тон наринаар, графигай ёhоор гаршалhан байна. Тиихэ зуураа, адуулгые зааханшье зотсоогоогүй. Тэрэшэлэн Круминай нэрэмжэтэ колхоз малай үбэлжэлгые муу бэшээр үнгэргэжэ байна.

Гэбэшье, тус аймагай бусад зарим колхозуудта малай үбэлжэлгэ тон хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байhаар. Калининай нэрэмжэтэ колхозой малажал дээрэ илангаяа тэсэшэгүй муу байдал үзэгдэнэ. Эндэ малайнь үбhэ тэжээл дууhуутай байна. Колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Афанасьев) колхозно ажахын гол шухала асуудалые — тэжээл бэлэдхэлгые тоогоогүй. Тиимэhээ тус колхоз үбhэ бэлэдхэлгээ 60 шахуу процент дүүргэhэн, 490 тоннын орондо 110 тонно силос дараhан, набшаhата тэжээл миил 303 центнер бэлэдхэhэн байха юм. Адуу малдаа хүсэд хүрэхэ үбhэ бэлэдхэжэ шадаагүй байбашье, нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэхын түлөө оролдоогүй. Энэ колхозой полинууд дээрэ комбайнай hолоомо нилээд ехэ гараhан байгаа. Теэд, тэрэнии hүрилэлгэ багаар хэгдэhэн байна. Поли дээгүүр үлэhэн ехэ хэмжээнэй hолоомо малда эдигдэhэн ба колхознигуудай үмсын хэрэгсэлдэ гаргашалагдаhан, үлэгшэнь саhанда даруулhан байха юм. Эндэ малай гүүртэнүүд дээгүүр типовой нэгэшье байра баригдаагүй. Бии байhан далнуудые дулаалха ямаршье хүдэлмэри хэгдээгүй, хэгдэнэшьегүй. Ушар иимэhээ Хайсагарай адагтахи гүүртэдэ 500 толгой эбэртэ бодо мал дэбисхэргүй, шала болошоhон мүльhэтэй газар дээрэ хоножо байна. Дээдэ-Алташын гүүртэдэ 130 толгой үхэрнүүд сарай доро байдаг. Иимэ муу байдалай эсэстэ, үнгэрhэн декабрь, январь hаранууд соо 38 толгой эбэртэ бодо мал, 51 толгой хони ямаан гарзалhан байха юм.

Тус колхозой партийна организаци аяар 41 коммунистнуудhаа бүридэнхэй. Теэд, тэдэнэй миил найманиинь малажал дээрэ хүдэлмэрилнэ. Парторганизациин секретарь нүхэр Слепнёв ниитын малажал дээрэ иимэ бэрхэшээлтэ байдалай тохёолдоод байхада, коммунистнуудайнгаа хүсые элсүүлэн, энээнии hайжаруулхын түлөө оролдоногүй, энэ шухала хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандана. Мүнөө hунгалтануудта бэлэдхэлэй халуун үе байhании мэдэжэ байбашье, тус парторганизаци малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри тон муугаар ябуулна. 16 агитаторнуудайнгаа ямаршье хүдэлмэри ябуулжа байhании нүхэр Слепнёв мэдэхэгүй юм. Агитаторнуудтай семинар үнгэргэгдэнэгүй. Энэ колхоз оройдоо 3 экземпляр «Б. М. Үнэн», 10 экземпляр «Б. М. Правда» газетэнүүдые абана.

Мүн лэ иимэрхүү байдал Бодонгуудай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо үзэгдэнэ. Эндэ үнгэрэгшэ хоёр hара соо 70 толгой эбэртэ бодо мал, 16 толгой адуун ба 59 толгой хони ямаадай үхэhэн ябадал баhал үбhэ тэжээлгүй ба муу байратай дээрэhээ тохёолдоо.

Ган гасуур жэл болобошье, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз үбhэнэй үндэр баян ургаса хуряаха дүүрэн арга боломжотой байгаа. Юуб гэхэдэ, тэрэнэй сабшалангайнь 70—80 процент уhалууриин юм. Бодото дээрэнь харахада, энэ колхоз 1950 оной зун үбhэ хуряалгые хэзээ хэзээнэйхиhээ муугаар үнгэргөө. Сабшагдаhан үбhэнэй сомогдонгүйгөөр үлэhэншье ушарнууд бии байгаа. Жэшээнь, 3-дахи бригадын (Амагалантые үгсэжэ) 50 гектар газар дээрэhээ сабшагдаhан үбhэн тармагдангүйгөөр хосорhон байна. Үбhэ хуряалтые колхозойнгоо правлениин саг соонь, зүбөөр хүтэлбэрилжэ шадаагүй дээрэhээ, тэжээл бэлэдхэлгэ оройдоо 36 процент дүүргэгдэhэн байгаа.

Январь hара соо болоhон шанга хүйтэндэ адуу малдаа нэмэлтэ тэжээл эдюулхын орондо, адуулганда хооhоор гаргажа байhан байна. Тиихэдэнь хүйтэндэ дааража, олон толгой мал үхэhэн байгаа. Зоотехник нүхэр Алексеев тэрэ үедэ малажалда ямаршье туhаламжа үзүүлээгүй.

Энэ томодхогдоhон колхозой малажалда иимэ тэсэшэгүй байдалай тохёолдоhоной түлөө хэн зэмэтэйб? Нэн түрүүндэ колхозой правлени ба партийна организаци зэмэтэй. Правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Цыдыпов, парторг нүхэр Базарон гэгшэд партийна суглаанууд ба правлениин заседанинууд дээрэ малай үбэлжэлгын асуудалнуудые табижа, шиидхэбэринүүдые баталуулдагшье hаань, тэдэнь бодото дээрээ бэелүүлэгдэдэггүй, малажал дээрэ хубилалта үзэгдэдэггүй байна.

Малай үбэлжэлгэ тус аймагай Сталинай нэрэмжэтэ, «Коммунизм». «Ленинский путь» ба бусад хэдэн колхозуудта мүн лэ хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэнэ.

Аймаг дотороо малай үбэлжэлгые hайжаруулхын тулада, аймагай хүдөө ажахын таhагай мэргэжэлтэд колхозуудта гаража, бодото дээрэнь шухала туhаламжа үзүүлхэ ёhотой. Колхозуудай правленинүүд бүхы хүсэеэ элсүүлэн, малнуудтаа нэмэлтэ тэжээл (мүшэр, бургааhа, ожорhо. hолоомо) бэлэдхэхэ, саhа этэжэ мал адуулгые үргэдхэхэ, байрануудыень дулаалха ябадал эмхидхэхэ уялгатай.

Партиин айком ба аймсоведэй гүйсэдком болбол малай үбэлжэлгын ябасые аймагай колхозуудта эрид hайжаруулхын түлөө, зохихо хэмжээнүүдые дары түргэнөөр абаха ёhотой.

Б. Дашиев, «Б. М. Үнэнэй» тусхай корреспондент.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора —7-85, отв секретаря—3-23 Отделов: партийной жизни, культуры и быта— 4-52, сельскохозяйственного и пр... мышленности—6-84, мест. информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров—16.

Н—03526. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 100...